

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (S. Papuha)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M. Guzun, V. Buhnaci, Iu. Cimpoi)

D E C I Z I E

06 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Sveatoslav Moldovan
Iurie Bejenaru

examinând recursul depus de către Andrei Racu,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Andrei Racu împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, intervenient accesoriu Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu privire la anularea hotărârilor, admiterea în profesia de avocat, încasarea prejudiciului material și repararea prejudiciului moral,

împotriva încheierii din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Andrei Racu,

constată:

La 16 decembrie 2010, Andrei Racu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, intervenient accesoriu Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu privire la anularea hotărârilor, admiterea în profesia de avocat, încasarea prejudiciului material și repararea prejudiciului moral. (f.d.1-4, 200-201, 221-222 Vol. I)

Prin hotărârea din 19 mai 2011 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău s-a admis în parte cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Racu. (f.d.91-94, Vol.I)

Prin decizia din 23 februarie 2012 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis recursul declarat de către Andrei Racu, s-a casat hotărârea din 19 mai 2011 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău, reținând cauza spre rejudecare după competență la Curtea de Apel Chișinău, ca instanță de contencios administrativ. (f.d.127-131, Vol. I)

Prin încheierea din 20 septembrie 2012 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Andrei Racu. (f.d. 153-156, Vol.I)

Prin decizia din 14 august 2013 a Curții Supreme de Justiție s-a respins recursul declarat de către Andrei Racu și s-a menținut încheierea din 20 septembrie 2012 a Curții de Apel Chișinău. (f.d. 168-171, Vol.I)

Prin încheierea din 20 septembrie 2013 a Curții de Apel Chișinău, s-a transmis Judecătoria Centru mun. Chișinău pentru examinare în fond, conform competenței jurisdicționale și teritoriale, cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Andrei Racu împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, intervenient accesoriu Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu privire la anularea hotărârilor, admiterea în profesia de avocat, încasarea prejudiciului material și repararea prejudiciului moral. (f.d. 173-174, Vol.I)

Prin încheierea din 28 noiembrie 2013 a Judecătoria Centru mun. Chișinău, s-a dispus strămutarea examinării în fond a cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de către Andrei Racu, la Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău. (f.d. 185, Vol.I)

Prin hotărârea din 22 septembrie 2014 a Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău, cererea de chemare în judecată a fost admisă în parte. S-a anulat hotărârea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat nr. 19 din 15 noiembrie 2010 în partea neadmiterii lui Andrei Racu la etapa a treia a examenului de calificare a profesiei de avocat și s-a recunoscut susținerea de către Andrei Racu a examenului de calificare a profesiei de avocat. S-a dispus că hotărârea servește drept temei de eliberare lui Andrei Racu a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova. S-a anulat hotărârea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat nr.21 din 23 noiembrie 2010 cu privire la respingerea contestației depuse de Andrei Racu. S-a încasat de la Uniunea Avocaților din Republica Moldova în beneficiul lui Andrei Racu prejudiciul moral în mărime de 1 000,00 de lei. În rest, pretențiile au fost respinse. (f.d.24, 28-30, Vol.II)

Prin decizia din 17 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Uniunea Avocaților din Republica Moldova, s-a casat hotărârea din 22 septembrie 2014 a Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău și s-a emis o nouă hotărâre de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de către Andrei Racu. (f.d. 98, 99-103, Vol. II)

Prin încheierea din 23 decembrie 2015 a Curții Supreme Justiție recursul declarat de Andrei Racu s-a considerat drept inadmisibil. (f.d. 131-136, Vol.II)

Prin încheierea din 11 mai 2016 a Curții Supreme de Justiție s-a respins cererea Uniunii Avocaților din Republica Moldova cu privire la emiterea unei încheieri suplimentare. (f.d. 152-156, Vol.II)

Prin încheierea din 28 iunie 2017 a Curții Supreme de Justiție s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Andrei Racu împotriva încheierii din 23 decembrie 2015 a Curții Supreme Justiție. (f.d. 190-198, Vol.II)

Prin încheierea din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Andrei Racu împotriva deciziei din 17 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău. (f.d. 217-225, Vol.II)

La 27 decembrie 2018, Andrei Racu a depus cererea de recurs împotriva încheierii din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În susținerea recursului a invocat netemeinicia și ilegalitatea încheierii recurate, deoarece au fost aplicate eronat normele de drept material.

A menționat, că temei pentru revizuirea deciziei din 17 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău, a servit decizia din 3 iulie 2018 a Curții Constituționale, prin care s-a pronunțat o hotărâre privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea cu privire la avocatura nr. 1260 din 19 iulie 2002.

Recurentul a precizat, că a întreprins mai multe încercări de a ridica excepția de neconstituționalitate, însă, toate încercările au fost blocate de instanță. A încercat să sesizeze Curtea Constituțională și prin subiecții cu drept de sesizare, înscriindu-se la audiență la avocatul parlamentar și prezentându-i acestuia proiectul textului de sesizare a Curții și la câțiva deputați în Parlament, tentative care nu au avut succes la acel timp.

A subliniat, că instanțele ierarhic inferioare nu au verificat corectitudinea calificativelor acordate lui, prin ce nu au asigurat o examinare sub toate aspectele a cauzei, neasigurându-i dreptul lui la un proces echitabil (art. 6&1 CEDO), și au pronunțat o hotărâre ilegală sub acest aspect, erorile care urmează a fi înlăturate în procesul de revizuire a hotărârilor judecătorești și de reexaminare a cauzei, inclusiv sub aspectul corectitudinii calificativelor acordate.

Recurentul Andrei Racu a considerat, că concluziile Curții Constituționale sunt relevante speței date.

Prin urmare, instanța de apel a ajuns la concluzia greșită că cererea de revizuire depusă de către Andrei Racu împotriva deciziei din 17 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău nu se încadrează în prevederile art. 449 lit. e¹) Cod de procedură civilă și a fost respinsă ca inadmisibilă.

A mai invocat, că prin respingerea cererii de revizuire instanța de apel a menținut hotărârile care contravin principiilor constituționale, ce garantează drepturile și libertățile fundamentale a recurentului.

Recurentul Andrei Racu a solicitat, admiterea recursului, casarea încheierii din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, casarea deciziei din 17 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel. (f.d. 229-233, Vol.II)

Instanța de recurs relevă că, la 1 aprilie 2019 a intrat în vigoare Codul administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) Cod administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține, că recursul a fost declarat de către Andrei Racu la 27 decembrie 2018, până la data intrării în vigoare a Codului administrativ.

Respectiv, prin derogare, în temeiul art. 258 alin. (3) Cod administrativ, examinarea recursului declarat de către Andrei Racu se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedura civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că, copia încheierii din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 217-225, Vol.II) a fost expediată în adresa părților la 30 noiembrie 2018, fapt confirmat prin copia scrisorii de însoțire nr.12366 (f.d. 226, Vol.II), însă materialele dosarului nu conțin date privind recepționarea acesteia de către recurent.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul Andrei Racu s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul la 27 decembrie 2018, în termen. (f.d. 229-233, Vol.II)

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 451 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art.447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art.449 și anexându-se probele ce le confirmă.

Art. 453 alin.(1) lit. b) Cod de procedură civilă prevede că instanța de judecată, după ce examinează cererea de revizuire, emite încheiere de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă, în cazul în care cererea de revizuire se depune contrar prevederilor art.451 Cod de procedură civilă.

Din dispozițiile legale enunțate reiese că legea admite revizuirea numai în cazuri strict determinate, care sunt prevăzute în art.449 Cod de procedură civilă.

În acest sens instanța de recurs reține că potrivit prevederilor art.449 lit. e¹) din Codul de procedură civilă, pentru redeschiderea procedurii în baza respectivului temei, este necesară respectarea următoarelor condiții; a fost aplicată o lege declarată neconstituțională de către Curtea Constituțională, cu condiția că la judecarea cauzei a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, iar instanța de judecată sau Curtea Supremă de Justiție a respins cererea privind sesizarea Curții Constituționale sau din hotărârea Curții rezultă că prin aceasta s-a încălcat un drept garantat de Constituție sau de tratatele internaționale în domeniul drepturilor omului.

După cum rezultă din materialele cauzei, Andrei Racu la 24 octombrie 2018 a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 17 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de Uniunea Avocaților din Republica Moldova, s-a casat hotărârea din 22 septembrie 2014 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău și s-a emis o nouă hotărâre de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de către Andrei Racu. (f.d. 98, 99-103, Vol. II)

Revizuentul Andrei Racu a solicitat, admiterea cererii de revizuire, casarea deciziei instanțelor de apel și emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral, invocând drept temei de revizuire prevederile art. 449 lit. e¹) Cod de procedură civilă. (f.d. 206-210, Vol.II)

Prin încheierea din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Andrei Racu împotriva deciziei din 17 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău. (f.d. 217-225, Vol.II)

Recurentul Andrei Racu își exprimă dezacordul cu soluția instanței de apel prin care a fost respinsă cererea de revizuire și consideră că încheierea pronunțată este neîntemeiată și ilegală, susținând că a fost examinată de către instanța de apel fără a ține cont de motivele indicate în cererea de revizuire.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, încheierea recurată este adoptată în conformitate cu normele de drept procedural și cu aprecierea completă a tuturor probelor și a circumstanțelor referitoare la temeiurile de revizuire invocate, motiv pentru care o considerată legală și întemeiată.

În acest sens, instanța de recurs subliniază că, revizuirea este posibilă doar în cazurile în care sunt invocate și probate circumstanțe, fapte ori evenimente, prevăzute de lege ca temeiuri, care țin de fondul cauzei și sunt esențiale pentru relațiile în litigiu și de natură să influențeze soluția care va fi adoptată.

Pornind de la aceste cerințe relevă că, revizuirea unei hotărâri date de către instanță este posibilă doar în cazul în care solicitantul, după devenirea irevocabilă a hotărârii, intră în posesia unui temei din cele prevăzute de art. 449 Cod de procedură civilă.

Astfel, în cererea de revizuire revizuentul a invocat temeiurile prevăzute la art. art.449 lit. e¹) Cod de procedură civilă, iar Curtea de Apel Chișinău, care a fost sesizată cu judecarea acestei cereri, a respins-o pe motiv că, argumentele invocate nu se încadrează în norma enunțată.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, prin revizuirea în sensul declarat se pretinde nu corectarea erorilor judiciare și omisiunilor justiției, dar anularea unei hotărâri irevocabile, fapt care direct contravine atât dispozițiilor legii naționale, cât și a celor internaționale.

La caz, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție subliniază, că hotărârea din 3 iulie 2018 a Curții Constituționale a fost adoptată ulterior deciziei din 17 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău, care prin urmare, s-a suspus revizuirii.

Astfel, admiterea revizuirii, în circumstanțele descrise ar contravine principiului securității raporturilor juridice, care presupune respectul față de principiul lucrului judecat și ar constitui o violare a art.6 §1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În același timp, circumstanțele invocate de revizuent drept temei de revizuire, nu se încadrează în cele exhaustiv prevăzute de art. 449 lit. e¹) Cod de procedură civilă.

În acest context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că revizuirea este o cale de atac de retractare și nu de reformare a hotărârii contestate, iar retractarea neîntemeiată a

hotărârii contestate poate duce la încălcarea principiului stabilității raporturilor juridice, care înseamnă că soluția definitivă a oricărui litigiu nu trebuie rediscutată fără motive legale. De aceea, legea admite revizuirea numai în cazuri strict determinate, care sunt prevăzute în mod limitativ în art. 449 Cod de procedură civilă.

De asemenea, în pct. 84 din hotărârea Curții Constituționale nr. 16 din 25 iunie 2013, Curtea a constatat că „necesitatea persoanei de a beneficia de posibilitatea retractării unei hotărâri judecătorești prin intermediul revizurii în cazul în care prin hotărârea Curții Constituționale s-a constatat că prin actul normativ declarat neconstituțional și care a fost aplicat la emiterea hotărârii judecătorești irevocabile s-au încălcat drepturile și libertățile fundamentale garantate de Constituție și Convenția Europeană, iar consecințele grave ale acestei încălcări continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate”.

În contextul normelor de drept pre citate supra, Colegiul reține că instanța de revizuire corect a constatat că cererea de revizuire depusă de către Andrei Racu împotriva deciziei 17 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău este lipsită de temei juridic stabilit expres în prevederile art. 449 Cod de procedură civilă, or, revizuenților le revine obligația să formuleze cererea de revizuire în conformitate cu prevederile legale și să prezinte probe pertinente și concludente întru confirmarea faptului că prin hotărârea supusă revizurii persoanelor implicate în proces le-au fost încălcate anumite drepturi.

În susținerea opiniei enunțate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 3 martie 2009 în cazul Eugenia și Doina Duca contra Moldovei, în care Curtea a reiterat că securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului autorității lucrului judecat, care instituie că nici o parte nu este în drept să solicite revizuirea unei hotărâri definitive și obligatorii întru obținerea unei reexaminări și unei noi soluții în cauză. Competența de revizuire a instanțelor superioare ar trebui să fie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu ar trebui apreciată ca un recurs deghizat. O distanțare de la principiul respectiv este justificată doar atunci când este determinată de circumstanțe cu caracter substanțial și obligatoriu. Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului res judicata (ibid.,§62), adică principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești. Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii, doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare.

Astfel, Colegiul reține că, revizuirea este o cale de retractare și nu de reformare, în cadrul căreia nu poate fi verificata legalitatea și temeinicia deciziei contestate.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, posibilitatea reinițierii procesului de judecată urmează să fie examinată în lumina Preambulului Convenției, care declară preeminența dreptului o

parte a moștenirii comune a Statelor Contractante. Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, printre altele, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (Brumărescu v. Romania, Roșca v. Moldova).

Așadar, din textul recursului nu se evidențiază careva argumente sau temeuri ce ar reflecta încălcarea normelor de drept de către instanța de revizuire la adoptarea încheierii contestate prin care s-a dispus respingerea cererii de revizuire ca inadmisibilă.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că admiterea cererii de revizuire în condițiile în care a fost depusă, ar însemna încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil, garantate de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale (hotărârea Curții Europene pentru Drepturile Omului din 6 decembrie 2005 pe cazul Popov (2) contra Moldovei nr. 19960/04).

În acest context, instanța de recurs apreciază critic argumentele recurentului, deoarece sunt lipsite de suport legal și nu pot constitui temei de admitere a recursului în sensul invocat, or acestea nu conțin temeuri care ar indica expres la ilegalitatea încheierii recurate.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că Curtea de Apel Chișinău a aplicat corect normele de drept procedural și material la examinarea cererii de revizuire, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul depus de către Andrei Racu ca neîntemeiat și de a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art. art.195 Cod administrativ, art.427 lit. a), 428 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de către Andrei Racu.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Iurie Bejenaru